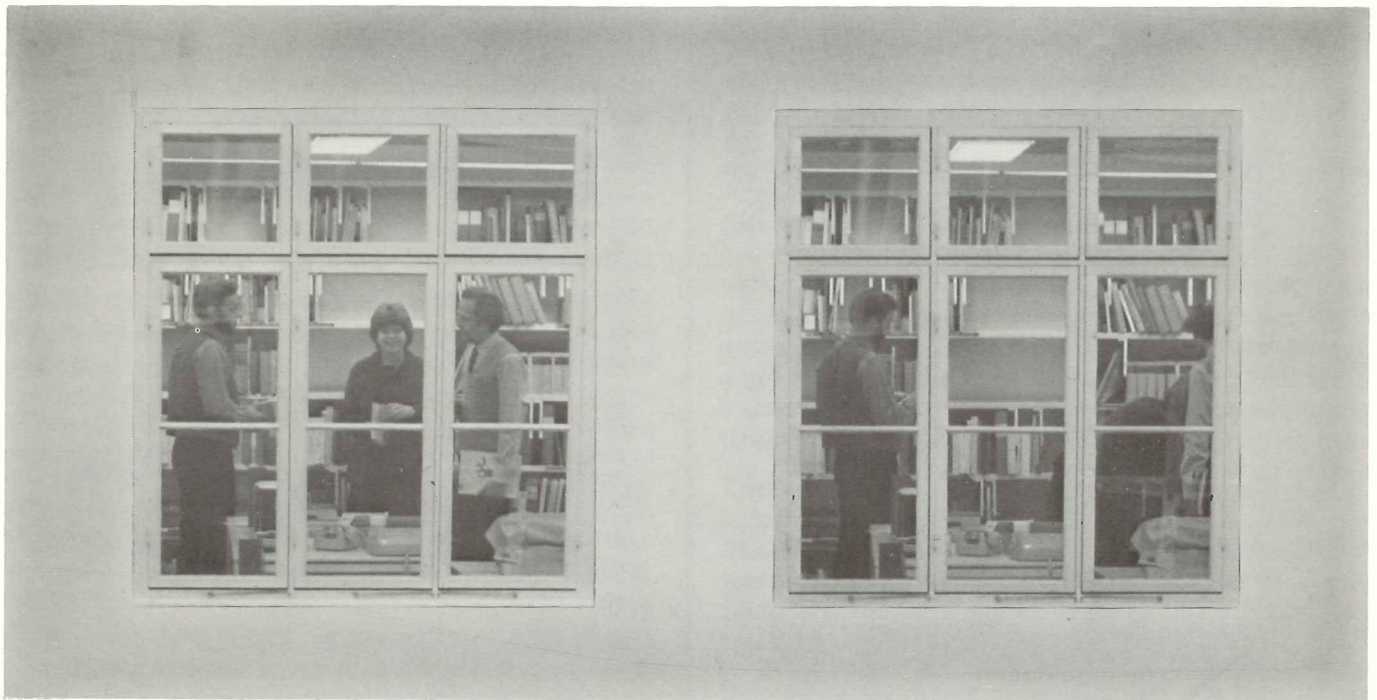

Insyn i TNC

Läs om planerna för de tre kommande årens verksamhet på sidan 2.

TNCs representantförsamling	s. 2
Terminologisk framtid	s. 2
Engelska språket och dataterminologi	s. 3
Textanknutna TNC-ordlistor – vad är det?	s. 4
En hund är en hund, är en hund	s. 4
Notiser	s. 5
Ur terminologikalendern	s. 6
Svenska språknämnden 40 år	s. 7
Termfrågor i urval	s. 7
George Orwell	s. 7

TNCs representantförsamling

Styrelsen för teknisk utveckling, STU, har på regeringens uppdrag beslutat förlänga professor Erik Ingelstams förordnande som ordförande i TNCs representantförsamling för perioden 1984.

Under samma period har STU likaledes beslutat förordna avdelningsdirektör Gunnar Herrlin till regeringens revisor i representantförsamlingen.

Som förut meddelats äger representantförsamlingens årsmöte rum den 26 april.

Terminologisk framtid

Jag föreställer mig att den dagliga verksamheten på TNC till sin karaktär inte skiljer sig särskilt mycket från andra arbetsplatser. En ström av uppgifter i inkorgen, i bästa fall en lika stor ström av resultat i utkorgen. Den ständiga rörelsen, de många små stegen mot något mål färgar vår uppfattning av verkligheten.

Men ibland är det nyttigt att stanna upp i rörelsen. Om man inte behöver fästa blicken på den närmaste biten framför fötterna blir det mycket lättare att titta långt. Framåt, bakåt, kanske rentav åt sidan. Dock brukar man ofta behöva någon påverkan utifrån för att orka bryta mönstret med den ständiga rörelsen. Årsskiftet är ett bra exempel på en sådan puff. Är årsskiftet sedan förbundet med en ny verksamhetsplan, vilket är fallet på TNC, blir benägenheten till eftertanke och utblick än större.

I TNCs verksamhetsplan 1984-1986 har vi tagit med ett försök till prognos för 80- och 90-talets Sverige. Få saker är så besvärliga att sia om som framtiden, men vi har ändå funnit det mödan värt. Som avstamp för prognosen har vi dock valt att göra en liten tillbakablick.

Historiskt har TNC fungerat som teknikernas egen servicecentral för fackspråkliga problem. Den traditionella produkten, ordlistan, har redovisat en noggrann undersökning av terminologin inom ett visst område. TNC har givit rekommendationer som förfinat och förbättrat det enskilda fackspråkets funktion.

Detta motsvarar väsentliga behov som fanns i 1950- och 60-talets Sverige. Karakteristiska drag var ju t.ex. en snabb teknisk och ekonomisk utveckling, starkt expertinflytande och en allmän tilltro till teknikens samhälleliga värde.

Men vilka faktorer kommer under 1980- och 90-talet att vara viktiga för ett organ av TNCs slag? Fem sådana faktorer belyses nedan i den prognos som TNC har gjort, speciellt med inriktning på deras fackspråkliga konsekvenser.

Mångsidig teknisk inriktning

Den starka specialiseringen inom teknik och vetenskap kommer gradvis att kompletteras med ett mer mångsidigt arbete. Orsakerna är bl.a. olägenheterna med specialiseringen och förändringen av den internationella arbetsfördelningen.

Alltför specialiserad, metodorienterad eller företagsanknuten utveckling har i många fall tenderat att skapa nya problem nästan i samma takt som den löst gamla. Till de viktigare motmedlen hör övergången till ett mer mångsidigt och problemorienterat arbetssätt.

Den svenska exportindustrins traditionella produktion är råvaru- och arbetsintensiv. Sådan produktion är med raska steg på väg att överföras till andra delar av världen. I Sverige måste vi i stället inrikta oss på bl.a. mer sammansatta produkter såsom kompletta system eller funktioner, där olika teknikslag kombineras.

Fackspråkliga konsekvenser:

Tekniker och vetenskapsmän med olika specialiteter kommer att samarbeta mer intensivt. Fackspråk som vart för sig fungerar bra kommer att konfronteras med varandra på sätt som kan störa arbetet. Terminologiska insatser måste till som speciellt inriktar sig på problemet "olika fackspråk i samverkan".

Samhället och teknikstyrningen

För flertalet människor i Sverige präglas tillvaron av samhällets starkt tekniska och vetenskapliga inslag. Några exempel: arbetsmiljö, hälso- och sjukvård, samfärdsel, samhälls- och bostadsbyggande, energi, data.

Samhällsorganen ägnar en hel del arbete åt att planera, styra och följa upp utvecklingen inom sådana områden. Denna verksamhet kommer att bli allt intensivare, samtidigt som tendenser till teknokrati kommer att motverkas bl.a. genom decentralisering.

Planeringen, styrningen och uppföljningen kommer därför att vara rikt förgrenad, både geografiskt och organisatoriskt. Centrala myndigheter och verk kommer att kompletteras av lokala instanser i kommuner, på arbetsplatser osv.

Fackspråkliga konsekvenser:

I den ovan beskrivna verksamheten skall människor med olika bakgrund samarbeta. Några viktiga grupper är fackexperter, politiker och administratörer. Detta, tillsammans med den organisatoriska mångfalden, utsätter det gemensamma språket för stora påfrestningar. Med terminologiska insatser kan informationsutbytet inom en hel sektor stabiliseras, med förbättrad samhällsekonomi som följd.

Demokratisering och den språkliga medvetenheten

De demokratiska processerna under 1960- och 70-talen karakteriserades av centralisering och expertinflytande. I framtiden kommer kraven att växa sig starka på decentralisering och reellt demokratiskt inflytande över t.ex. teknikutvecklingen.

Fackspråkliga konsekvenser:

Svensken i gemen, både i privatrollen och i yrkesrollen, kommer att kräva klarare och lättillgängligare information om teknik som påverkar samhälle och individ på ett avgörande sätt. Detta förutsätter till att börja med ändrad attityd och bättre kompetens hos textproducenterna. Dessa skall skriva

så enkelt som möjligt utan att därför äventyra den fackmässiga precisionen. Vidare kommer lekmannen att behöva olika terminologiska hjälpmedel för att rätt kunna tolka den text som inte kan förenklas längre.

Intåget i datasamhället

Ibland bidrar enstaka faktorer till att genomgripande omdana samhället. Allt talar för att datatekniken kommer att vara en sådan faktor under det närmaste decenniet.

Fackspråkliga konsekvenser:

Datasystemens behov av starkt formaliserat styrspråk måste undanröjas. Terminologi och språkvetenskap kommer att få stor betydelse för sådan utveckling som syftar till smidigare kommunikation mellan människa och dator. Vidare är det datatekniska fackspråket ovanligt snårigt. En terminologisk normering kommer att väsentligt underlätta informationsutbytet inom området. Slutligen låter sig terminologi utmärkt väl insamlas, bearbetas och spridas med datatekniska metoder. Terminologiarbetet kommer således att effektiveras i takt med datautvecklingen.

Internationalisering

Sveriges starka beroende av och intensiva utbyte med omvärlden kommer att bestå och sannolikt öka. Det nordiska samarbetet kommer att stärkas, med målet att Norden som region blir en konkurrenskraftigare internationell part än de enskilda nationerna. Transnationella, regionala organ (t.ex. Europeiska Gemenskaperna) kommer att få allt större betydelse. Inom Sveriges gränser medför invandringen fortsatt utveckling mot ett mångspråkigt samhälle.

Fackspråkliga konsekvenser:

Behovet av fackspråklig översättning till och från främmande språk kommer att öka. Två områden är speciellt betydelsefulla ur ekonomisk synvinkel: import av forsknings- och utvecklingsinformation samt marknadsföring och export av svenska produkter. Norden som samarbetsforum i den internationella ekonomin kommer att rikta uppmärksamheten mot de specifikt nordiska språkfrågorna.

Kjell Åström

Engelska språket och dataterminologi

Ingen blir förvånad om jag påstår att det engelska språket påverkar den svenska vi möter i samtal och texter om databehandling. I facktidskrifter hittar vi lätt rent engelska ord som *benchmark*, *teach mode*, *virtual circuit*.

Det är ofrånkomligt att vi får in engelska ord i datasammanhang. Utrustning för databehandling och vetande om databehandling importerar vi till stor del från USA. Med utrustningen och vetandet följer orden.

Att en del av de lånade orden får stor spridning är också ofrånkomligt. Databehandling tränger in i allt flera av livets aktiviteter, både i vårt arbete och på vår fritid. Teknik, administration och vetenskap tar datatekniken i sin tjänst, hemma har många en dator och mikroprocessorer byggs in i hushållsmaskinerna.

Villig import

Till vår villiga import av engelskt ordgods bidrar dessutom en allmänt positiv attityd till och utbredd kunskap om USA och engelska språket. Engelska ord möter vi förvisso inte bara i vad som rör databehandling. Provt på ordimport konstaterar vi lätt också i vår andliga och materiella kultur i övrigt. Jag ögnar igenom ett par tidskrifter av allmänt innehåll och finner ord som: *rebirthing* och *healing*, *sound*, *synthare*, *thriller* och *second hand*, *service* och *handikapp*, *shampoo*, *body lotion* och *hair spray*, *whisky*, *juice*, *dressing* och *dogmans dinner*.

Synthare och *handikapp* visar hur vi ibland anpassar de lånade orden till vår eget språk. Vi bygger ut *synth-* med den svenska ändelsen *-are*. Vi ändrar stavningen av *handicap* efter svenska stavningsprinciper.

På liknande sätt ändrar vi emellanåt databehandlingens lånord: till *microdriven* har man fogat en svensk ändelse även om ordet stavas på engelsk sätt och förmodligen skall uttalas "mikrodraven". *Menydriven* och *uppgadering* är ett par exempel på längre gående anpassning. Varken till uttal, stavning eller böjning vittnar orden om sitt ursprung.

Engelsk rättskrivning

En beklaglig brist på anpassning till svensk rättskrivning ser vi ibland i hanteringen av lånade, sammansatta ord. I engelska språket är reglerna för sammansättning lite nyckfulla. Sammansättningslederna särskrivs, förenas med bindestreck eller skrivs samman: *teach mode*, *disk-controller*, *benchmark*.

Nu händer det att svenska skribenter följer de engelska rättskrivningsreglerna, även när de skriver svenska. Man särskriver sammansatta ord, *uppstartnings diagnostik*, *ANSI protokoll* eller använder bindestreck efter engelskt mönster, *fil-hanteringssystem*, *inter-processkommunikation*.

Betydelselån

Det finns ett fall då vi omärkligt lånar från engelskan. Vi har ju en stor gemensam ordskatt i de ord av latinskt och grekiskt ursprung som förekommer ymnigt i ord som rör

teknik och vetenskap. *Access* och *program* används sedan länge i både engelska och svenska. När vi nu tar upp orden i speciell betydelse knuten till databehandling är den engelska påverkan omärklig.

På ett lika omärkligt sätt lånar vi ofta en ordbetydelse i stället för en ordform. *Minne* och *lagring* är exempel på ord som vi känner sedan tidigare men som i databehandling har fått en delvis ny, överförd betydelse efter mönster av motsvarande engelska ord.

Problem för skrivande och läsande

Mot det engelska inflytandet kan man reagera surt. I den mån som lånorden är främmande för svenska språkvanor vållar de tvekan för den som använder dem i skrift: Hur skall de stavas, på engelskt sätt eller med anpassning? Hur skall de böjas? Hur skall de grammatiskt fogas till andra ord?

Också för läsarna kan de vara besvärliga. För att klara de engelska lånorden måste en svensk behärska engelska. Skolengelskan förslår inte heller alltid. Läsaren skall också förstå vilken särskild innebörd ett engelskt ord kan ha i ett tekniskt sammanhang.

Både för skribenternas skull och för läsarnas är det därför nödvändigt att skaffa fram hjälpmedel. Jag tänker på ordlistor som kan hjälpa en skribent att välja ett begripligt ord och att få hjälp med att stava och böja orden på rimligt, svenskt sätt. Jag tänker också på handböcker och ordböcker som upplyser läsarna om vad de obekanta orden står för.

Ove Oskarsson

Textanknutna TNC-ordlistor – vad är det?

TNC är mest känd för sina traditionella ordlistor, som innehåller termer inom ett begränsat ämnesområde. Det finns en delvis annan typ av TNC-ordlistor som inte alltid uppfattas som TNC-produkter men som jag tror når en större läsekrets. Jag tänker då på de textanknutna ordlistor som täcker enbart de termer som behöver definieras i anslutning till en given text, vanligen en hel bok.

På sidan 5 anmäls boken *Så byggdes husen 1880-1980*, som innehåller en sådan ordlista sammanställd av TNC. Eftersom den är en av flera sådana TNC-insatser, kan det finnas skäl att belysa hur denna typ av terminologiarbete skiljer sig från traditionellt ordlistearbete inom TNC och vilka för- och nackdelar som finns.

Man skulle något förenklat kunna säga att en textanknutna ordlista innehåller betydligt färre termer än vad motsvarande ämnesanknutna ordlista skulle göra men för övrigt ser den likadan ut. Därav skulle man kunna dra slutsatsen att den kräver motsvarande kortare bearbetningstid, vilket inte alls är fallet. Den strukturering och begreppsanalys som bör föregå definitionsskrivandet fordras i båda fallen och den tid som krävs för detta är en relativt stor del av den totala tidåtgången.

Det som hittills sagts gäller i ett idealt fall. Verkligheten är sällan ideal. Om ordlistorna ingår i skrifter som inte utges av TNC är det oftast inte möjligt för oss att nämnvärt påverka tids- och kostnadsramarna. Beroende på hur snävt ramarna är satta och hur viktig skriften bedöms vara inom en viss bransch kan vi välja att delta eller inte. Om vi väljer att göra en sådan textanknutna ordlista, måste vi ibland göra vissa kompromisser gentemot gängse TNC-arbetsätt. En van terminolog kan dock inom ett ämnesområde som han känner väl åstadkomma acceptabla definitioner även för enstaka spridda termer, dvs. definitioner som skulle vara acceptabla även i en komplett terminologisk utredning. Risken för misslyckande är givetvis större än vid traditionellt ordlistearbete, speciellt som det normalt inte ingår något allmänt remissförfarande. Problemet är inte att definitionerna blir felaktiga utan snarare att de inte kommer att stämma med den bild som en grundligare bearbetning av varje delområde skulle ge.

Vad finns det då för skäl att göra textanknutna ordlistor som i ogynnsamma fall kan resultera i att vissa definitioner blir ofullständigt bearbetade? Svaret är att en sådan ordlista i gynnsamma fall i högre grad kan bidra till ett funktionellt fackspråk än en motsvarande traditionell, ämnesanknutna ordlista. Om ordlistan ingår i en skrift som läses av många, blir sannolikt också ordlistan använd. Även om så inte skulle vara fallet, blir termerna lästa i ett textsammanhang och med de betydelser som anges i definitionerna. Att göra en textanknutna ordlista innebär dessutom en möjlighet att påverka termvalet i huvudtexten. Detta är viktigt, eftersom en olyckligt vald term i ett viktigt branschdokument kan få en större genomslagskraft än en aldrig så välvald och väldefinierad term i en otillräckligt spridd och läst TNC-ordlista.

Kjell Westerberg

En hund är en hund, är en hund

Reflektioner med anledning av Einar Selanders artikel om Terminologi och tänkande.

”En hund är det djur vilket en annan hund omedelbart igenkänner som sådan”. – Citatet från den danske språkforskaren Otto Jespersen (1860-1943) tycks bekräfta existensen av den instinkt, som djuren delar med människan och som hon, till skillnad från djuren, kan integrera i en process av reflektion och kunskapssökande. Ursprungligen direkt beroende av sin instinkt och av vad det kan iakttas med sina sinnen, kan barnet i ett senare skede av sin utveckling bilda abstrakta begrepp, som bygger på rent verbala element och härledningar.

Jespersens beskrivning förbluffar vid en första läsning men kan även uppfattas som resultat av vetenskaplig generalisering. Två hundars igenkännande möte bör ur mänsklig synpunkt emellertid inte föranleda någon säker identifikation, förrän iakttagaren förvissat sig om att åtminstone ett av djuren kan särskiljas som hund. En sådan bestämning låter sig göras med stöd av mammologins systematik.

Men låt oss anta att iakttagaren i själva verket observerat mötet mellan en hund och en varg! De båda djurens samvaro resulterar i sinom tid i en fruktsam bastard. Hundens ägare vänder sig till en mammolog för att be denne reda ut begreppen. Svaret gör gällande att både hund och varg tillhör släktet hunddjur och att deras fruktsamma avkomma utgör ett nog så talande bevis för djurens säkra instinkt.

Då valpen utvecklade egenskaper som ligger fjärran från sin ägares idé om ett tålmodigt sällskap, vill denne ogärna tillerkänna bastarden rätten att kallas hund. Angelägen om att förankra sitt avståndstagande i teorin konsulterar hundägaren den här gången en pragmatiskt sinnad biolog, som låter användningsprincipen avgöra den systematiska indelningen av hundar. Vargen låter sig svårligen infogas i ett så kulturberoende schema och bastarden hamnar av liknande skäl utanför de uppställda kategorierna.

Summa summarum: den terminolog som stöder sitt logiska resonemang på empirisk kontroll av naturliga förlopp står på säkrare grund än den vars bestämmningar i hög grad måste ta hänsyn till den kulturberoende gruppens intresse. I det senare fallet gör man klokt i att räkna med sådana beroenden, illusioner och konflikter som utmärker en människa. Vissa termer syftar sannolikt snarare till att sanktionera socialt förankrade konventioner än till att klargöra objektiva förhållanden. Definitioner som redovisar en nogsam avvägning mellan kunskapen om naturen och hänsynen till kulturen röjer i bästa fall väg för den "rätta" termen.

Magdalena Gram

Notiser

Byggnadshistoria i ord och bild

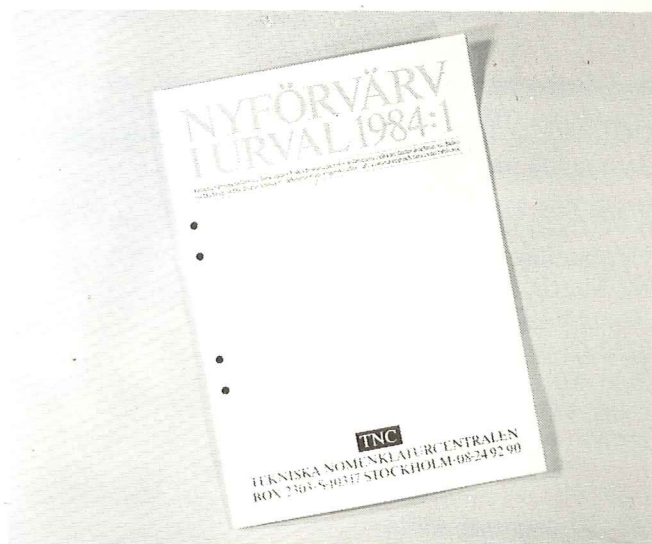
Under senare år har TNC medverkat i utformningen av ordlistedelen i dokument utgivna av andra organisationer, t.ex. ordlistorna i Fastighetsnomenklatur och i AMA 83-publikationerna. Det senaste exemplet på en sådan medverkan är den TNC-ordlista som ingår i boken "Så byggdes husen 1880-1980 – Arkitektur, konstruktion och material i våra flerbostadshus under 100 år".

Boken ges ut av Byggnadsforskningsrådet och ansvariga för utformningen har tre arkitekter på Stockholms stadsbyggnadskontor varit: Cecilia Björk, Per Kallstenius och Laila Reppen. De har åstadkommit en ytterst läs- och sevärd bok som vänder sig till alla dem som vill skaffa sig mer kunskap om hur flerbostadshus är byggda. En serie exempel speglar hundra års utveckling på ett sätt som väcker intresse även hos dem som inte är fackmän.

Göran Walter och Kjell Westerberg har gjort ordlistan med utgångspunkt från de termer som författarna har valt ut. Gunnar Dravnieks på K-konsults bibliotek har också bistått med värdefull hjälp vid definitionsskrivandet. Eftersom boken är avsedd för lekmän, har definitionerna ibland tillåtits bli något utförligare än gängse TNC-definitioner och de är ofta illustrerade. Ordlistan är resultatet av ett växelspel mellan författarna och TNCs handläggare. På så sätt har den blivit en integrerad del av boken och inte ett löst påhängt bihang. För TNCs del har det också givit många värdefulla synpunkter på hur en ordlista bör vara utformad för att på bästa sätt komplettera huvudtexten.

Nyförvärvslista

TNCs nyförvärvslista har kommit med ett första nummer för 1984. Listan har ett nytt omslag med layout och typografi anpassade till vad som gäller för TNCs övriga tryckalster.

Listan kan beställas från biblioteket, som enstaka exemplar eller som stående abonnemang. Beroende på mängden titlar utkommer 2 à 4 listor per år.

Magdalena Gram

Termtjänst för översättare

I TNC-Aktuellt 1983:4/5 skrev vi om projektet "Termtjänst för översättare" som skulle löpa under en försöksperiod på fyra månader, från 1 december 1983 till 1 april 1984.

TNC har beslutat att förlänga den här försöksperioden till den 15 juni 1984. Termtjänstkonsulterna kommer att fortsätta sin tjänstgöring under den här tiden med att besvara översättningsinriktade termfrågor.

Frågorna kan gälla inte bara teknik utan också medicin, juridik och samhällsförhållanden i övrigt. Rådgivningen står öppen för alla översättare och den är helt avgiftsfri under försöksperioden.

Andreas Santoft som har haft ansvaret för utformningen av verksamheten kommer att under tiden 1 mars - 15 juni redogöra för erfarenheterna av tjänsten i en rapport samtidigt som han inträder som en bland termtjänstkonsulterna.

TNC-personal kommer att ha huvudansvaret för det fortsatta arbetet.

Vi kommer att redogöra för hur försöksperioden har utfallit i ett senare TNC-Aktuellt.

Ur terminologikalendern

2-6 juli 1984

COLING 84. Den tionde internationella konferensen om datorstödd lingvistik.

Plats: Stanford University, Stanford, USA

Upplysningar:

Mr Martin Kay

Xerox PARC

3333 Coyote Hill Road

Palo Alto

Calif. 94304

USA

27-29 augusti 1984

Konferens: Terminologi och internationellt samarbete

Konferensen anordnas av den nybildade terminologioorganisationen TERMIA i samarbete med EG i Luxemburg. Sex teman kommer att diskuteras:

1. Socioekonomiska och sociolingvistiska aspekter på terminologi
2. Lexikografisk terminologi (terminografi)

3. Sociolingvistiska aspekter på standardisering av terminologi
4. Problem i samband med internationaliseringen av begrepp och termer
5. Internationellt samarbete i den automatiska hanteringen av terminologi
6. Terminologi i utbildning och undervisning

Föredrag skall anmälas senast den 15 mars 1984.

Plats: Luxemburg

Upplysningar (och adressat för föredrag):

Prof. J C Sager

Centre for Computational Linguistics

UMIST

P O Box No 88

MANCHESTER M60 1QD

Storbritannien

Terminologiseminarium i Venezuela

I Caracas, Venezuela, hölls i april 1983 ett första nationellt seminarium om terminologi.

Det var organiserat av Grupo de Investigación Terminológica vid Universidad Simón Bolívar i samarbete med INFOTERM och Office de la langue française i Québec, Kanada.

Deltagarna var i huvudsak lärare och studenter i språk och naturvetenskap, översättare och tolkar, forskare inom naturvetenskap och lingvistik, tekniker.

På programmet stod en introduktion i grundläggande principer och begrepp inom terminologiläran samt dess tillämpningar, terminologins roll inom lingvistik och naturvetenskapen och en aktuell överblick över terminologiforskningen.

En orientering gavs om praktiskt terminologiskt arbete och deltagarna fick information om terminologiska databanker, kanadensiska och skandinaviska modeller för terminologiarbete samt om internationella terminologiprojekt.

En förhoppning uttrycktes om att andra latinamerikanska länder skulle följa Venezuelas exempel.

(ur Unisist Newsletter, No. 3-4, 1983)

Svenska språknämnden

40 år

Svenska språknämnden fyller 40 år i år – TNC ber att få gratulera!

Förslaget om en svensk språknämnd för allmänheten diskuterades livligt i början av 40-talet. Detta berodde på att det fanns en allmän strävan efter ökad nordisk samhörighet som även kom att gälla språken.

I april 1943 samlades fjorton framstående språkmän till ett möte. Bland dessa fanns Gösta Bergman, Erik Wellander, Elias Wessén och TNCs dåvarande verkställande direktör John Wennerberg.

Efter ett sju timmar långt möte kom språkmännen fram till att en språknämnd borde tillsättas och att den skulle ha till uppgift att stå allmänheten till tjänst i språkfrågor. Det nordiska samarbetet betonades starkt.

Förslaget resulterade i att Nämnden för svensk språkvård bildades den 3 mars 1944. Den omorganiserades 1974 och det nya namnet blev Svenska språknämnden. I stadgarna står det bl.a.:

”Svenska språknämnden har till uppgift att följa det svenska språkets utveckling i tal och skrift samt utöva en språkvårdande verksamhet. Nämnden skall verka för nordiskt samarbete på språkvårdens område i syfte att vidmakthålla och stärka den nordiska språkgemenskapen.”

Språknämndens nuvarande föreståndare är professor Bertil Molde, tillika TNCs språkliga rådgivare.

Termfrågor i urval

FRÅGA: I ett förslag till stadgar för vissa kontrollorgan står: ”Anslutning och uteslutning kan *exklusivt* beslutas av ...” Kan *exklusivt* användas i den betydelsen, dvs. i betydelsen ’endast’?

SVAR: Ja, om man vill dra uppmärksamheten till just det ordet. Det är en mycket *exklusiv* betydelse av **exklusiv**. Strömbergs stora synonymordbok och SAOB tar dock upp denna betydelse vid sidan av den vanliga.

?

FRÅGA: Vad är en *solbänk*?

SVAR: *Solbänk* kallas översidan av murverket utanför ett fönster. Den är vanligtvis täckt av plåt eller består av ett rullskift av tegel. Ordet är en felöversättning av tyska *Sohlbank*, egentligen ’sulbänk’.

?

FRÅGA: Vad heter *puts* i pluralis?

SVAR: SAOB ger pluraländelsen **-er** för ”olika slag av *puts*” med modifieringen ”tillf.” (=tillfälligt). Denna pluraländelse är den lämpliga i ett fall som detta. För innebörden ”olika sorter eller typer av grundordet” är just **-er** den etablerade svenska pluraländelsen – jfr t.ex. **mjöl-er, vin-er, fett-er, garn-er**.

Anne-Louise Sandberg

George Orwell

är en ofta omnämnd person i år, 1984. Han har skrivit följande tänkvärda ord om konsten att uttrycka sig i tal och skrift:

1. Använd aldrig en metafor, liknelse eller annat bildligt uttryckssätt som man ofta ser i tryck.
2. Använd aldrig ett långt ord när ett kort duger.
3. Stryk alltid ett ord som det går att stryka.
4. Använd aldrig passiv form när man kan ha aktiv.
5. Använd aldrig ett utländskt uttryck, ett vetenskapligt ord eller ett modeord om det går att tänka ut en vanlig engelsk (läs: svensk) motsvarighet.
6. Bryt mot vilken som helst av dessa regler hellre än att säga något uppenbart barbariskt.

I redaktionen:

Berit Björk
Anna-Lena Bucher
Inger Carsbring

Prenumeration:

Maj Uveby

TNC-Aktuellt utkommer med 6 nr per år och kostar 75 kr. Eftertryck tillåts om källan anges.

TNC

TEKNISKA NOMENKLATURCENTRALEN
BESÖKSADRESS: STORA NYGATAN 45, STOCKHOLM
POSTADRESS: BOX 2303, S-103 17 STOCKHOLM
TELEFON: 08 - 24 92 90